

Raad voor de rechtshandhaving

**De Staat van de rechtshandhaving
Bonaire, Sint Eustatius en Saba
2014/2015**

Inleiding

Bij Wet van 7 juli 2010 is De Raad voor de rechtshandhaving opgericht. De Raad is een onafhankelijk inspectie-orgaan en inspecteert het functioneren van de justitiële keten in de landen Curaçao, Sint Maarten en op Bonaire, St. Eustatius en Saba. De Raad ziet toe op het functioneren van de organisaties binnen de justitiële keten, de ketensamenwerking tussen deze organisaties in de landen en de samenwerking tussen de landen. Ingevolge artikel 33 van de Rijkswet Raad voor de rechtshandhaving brengt de Raad jaarlijks voor 1 mei verslag uit over de staat van de rechtshandhaving. De Raad baseert de staat van de rechtshandhaving op de inspecties die de Raad in Curaçao, Sint Maarten en op de BES-eilanden heeft verricht. Onderzoeken en rapportages van andere organisaties worden niet betrokken.

De periode na 10 oktober 2010 stond in het teken van de opbouw van de Raad en het secretariaat. In oktober 2011 heeft de Raad zijn eerste inspecties verricht. De Raad verkreeg in 2012 en 2013 toenemende mate inzicht in het functioneren van de verschillende justitiële organisaties, maar onvoldoende om op basis van die inzichten jaarlijks de staat van de rechtshandhaving op te stellen. Het nu voorliggende document, de Staat van de rechtshandhaving 2014/2015, bouwt voort op de eerste Staat van de rechtshandhaving die in mei 2014 werd opgesteld.

Het insulaire en kleinschalige karakter van de BES-eilanden brengt, zeker in combinatie met de fysieke afstand tussen het benedenwinds gelegen Bonaire en de bovenwinds gelegen eilanden Saba en Sint Eustatius, specifieke vraagstukken met zich mee op het justitieel terrein. Deze vraagstukken en de daarbij behorende aanpak laat zich niet één op één vergelijken met het Europese deel van het Koninkrijk.

De Raad constateerde in de vorig jaar uitgebrachte Staat van de rechtshandhaving dat de betrokken organisaties sinds 10 oktober 2010 in opbouw zijn, op basis van daartoe ontworpen inrichtingsplannen. Dat proces is ook medio 2015 nog niet voltooid en loopt in sommige organisaties door tot 2016. Het gaat hierbij veelal om de capaciteit en de kwaliteit van de betrokken organisaties. Er is sprake van een groeitraject naar een volledige bezetting, het wegwerken van achterstanden in opleiding. In het onderzoek naar de sturing door het OM/BES concludeert de Raad dat de keten van justitiële organisaties niet in balans is. Iedere organisatie ontwikkelt zich op basis van het eigen inrichtingsplan. Bij het vaststellen van de verschillende inrichtingsplannen lijkt geen rekening te zijn gehouden met de begrippen ketensturing en keteninformatievoorziening.

De ketenpartners hebben elkaar gevonden in het “Strategisch Overleg Justitie” (SOJ), onder voorzitterschap van de Hoofd-Officier van Justitie. In dit overleg worden onderwerpen besproken die de samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de verschillende diensten bevordert. Het SOJ ontwikkelt een middellange termijn visie, die ertoe moet bijdragen dat de keten beter in balans raakt. Hoewel de Raad zich er van bewust is hoe de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van het Rijk en de eilandbesturen zich verhouden ten aanzien van de justitiële taken, vraagt de Raad in dit verband om aandacht voor de samenwerking tussen het bestuur van de eilanden en de justitiële diensten. Immers,

een adequate rechtshandhaving vraagt om een integrale aanpak van alle verantwoordelijken in het publieke domein.

Op basis van de recent verrichtte inspecties en de genomen maatregelen naar aanleiding van eerder verrichtte inspecties stelt de Raad vast dat de noodzakelijke stappen in de verdere ontwikkeling van de betrokken organisaties worden gezet. Er is ruim aandacht voor vorming en opleiding, in het bijzonder bij het KPCN en de SCRN. Ook bij de KMar zijn opleidingstrajecten verder vorm gegeven. Met de ingebruikname van het politiebureau zijn de verschillende afdelingen van het KPCN, de KMar, de medewerkers van het RST en de Kustwacht op een modern ingerichte locatie bijeengebracht. De Raad spreekt de verwachting uit dat deze huisvesting ondersteunend zal zijn in het verder professionaliseren van de samenwerking tussen de betrokken diensten. Het biedt tevens een goed perspectief om de informatiefunctie van de diensten te versterken.

Met betrekking tot de verbetering van de infrastructuur heeft de Raad kennis genomen van de besluiten die in 2016 moeten leiden tot de oplevering van de nieuwbouw voor de JICN en de politiecellen op Sint Eustatius.

Het systeem van uitzending vanuit Nederland is enerzijds noodzakelijk om de gewenste kwaliteit te bereiken. Anderzijds betekent het systeem van uitzending dat met regelmaat sleutelfunctionarissen binnen de justitiële keten worden vervangen. Dat heeft tot gevolg dat de specifieke kennis en ervaring die nodig is om in het Caribisch deel van Nederland te kunnen functioneren telkens weer moet worden opgebouwd.

Dat laat onverlet de waardering die de Raad, op basis van werkbezoeken van het Nederlandse raadslid, heeft voor de motivatie en de inzet van de leiding van de betrokken organisaties.

De Raad heeft op de BES-eilanden, op basis van het jaarplan 2014 de volgende thematische onderzoeken verricht:

- De strafrechtketen Bonaire, Sint Eustatius en Saba nader bekeken: een onderzoek naar de sturing van het OM op de opsporing en de executie van strafrechtelijke vonnissen.
- Vervolgonderzoek naar de kwaliteit van het aangifte proces
In 2012 heeft de Raad een eerste onderzoek gedaan naar de kwaliteit waarmee het KPCN uitvoering gaf aan het proces van aangifte. Het onderzoek leidde tot een aantal aanbevelingen. In 2014 heeft de Raad onderzocht in welke mate de aanbevelingen zijn opgevolgd. De Raad komt tot de conclusie dat het KPCN forse stappen heeft gezet in het verbeteren van het aangifteproces.
- De kwaliteit van de politieopleidingen.
Het KPCN investeert, in samenwerking met de Politie Academie, fors in het wegwerken van achterstand in de opleiding van de medewerkers. Alle medewerkers worden op MBO 4 niveau geschoold. Het duale karakter van de opleiding trekt een wissel op de beschikbare (inzet-) capaciteit van het KPCN.

Lopende onderzoeken

De Raad heeft nog niet alle in het jaarplan 2014 aangekondigde onderzoeken afgerond. De Raad heeft vanwege de hoge werkdruk en de onderzoek drukte, die de betrokken organisaties ervaren, de uitvoering van enkele thematische onderzoeken getemporeerd. Het gaat dan met name om de onderzoeken naar:

- Toepassing geweldsmiddelen
- Het instrumentarium ter bestrijding van corruptie
- Toepassing van het (decentrale) stelsel bewaken en beveiligen
- Het beheer en vernietiging van in beslag genomen goederen.

De Raad zal deze rapportages voor de zomer van 2015 aanbieden aan de minister van Veiligheid en Justitie, die de resultaten van de onderzoeken, al dan niet voorzien van zijn beleidsreactie, zal aanbieden aan de Tweede Kamer.

Namens de Raad voor de rechtshandhaving,

mr. T.L.P. Bot.

Raadslid

Den Haag, 28 april 2015

De Raad voor de Rechtshandhaving is een inspectieorgaan, ingesteld bij Rijkswet (Staatsblad 2010, nr. 338). De Raad heeft een eigen rechtspersoonlijkheid en is belast met de algemene inspectie van organisaties, behorende tot de justitiële keten. Ook de algemene inspectie van de justitiële samenwerking tussen de landen behoort tot de taak van de Raad